

Ольвінська Ю.О.

к.е.н., доцент

Одеський національний економічний університет (Україна)

Голіш Е.В.

здобувачка першого (бакалаврського) рівня ВО

Одеський національний економічний університет (Україна)

ОЦІНКА ВПЛИВУ ФАКТОРІВ НА РІВЕНЬ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Для кожної держави дуже важливим є формування економічної стабільності, так само, як і у житті кожного громадянина цієї держави – формування впевненості у його завтрашньому дні. Доходи та витрати населення країни впливають на обидва фактори, а отже, вивчення їх займає окреме місце у галузі економіки. Кожна копійка витрачена народом тим чи іншим чином впливає на державу в цілому. Саме через повсякденний вплив цих процесів на наше життя дана тема і є актуальною. Розуміння таких важливих процесів для економіки країни та кожного її громадянина окремо важко переоцінити.

Показники доходів та витрат населення країни належать до найважливіших соціально-економічних факторів, що приймаються до уваги при формуванні бюджету, планів розвитку держави та підвищення соціально-економічного рівня життя людей. Практика застосування статистичних методів та моделей для вивчення соціально-економічних явищ і процесів, у тому числі доходів і витрат населення, знайшла відображення у наукових та науково-методичних розробках Гуль І. Г., Шкірко О.І., Сидорова А. В. та інших.

Розглянемо тенденцію змін доходів та витрат України за останні роки на рис.1.

Рис. 1. Доходи та витрати населення України за період 2015-2021рр.
Джерело: Побудовано автором. [1]

Отже, згідно даних, представлених на рис. 1., можемо зробити висновок, що доходи населення мали тенденцію до зростання, що в свою чергу може свідчити про підвищення

платоспроможності українців. Проте, разом з цим, виросли також і витрати населення за даний проміжок часу, тож можна сказати, що доходи та витрати знаходяться приблизно на одному й тому ж рівні. Але, як бачимо з рис.1., у 2019 році витрати населення перевищували доходи на 12457 млн. грн.

Розберемо вплив окремих факторів на зміну рівня доходів останніми роками. При апріорному аналізі для побудови моделі впливання факторів на доходи населення України були обрані такі категорії доходів як заробітна плата, прибуток та змішаний дохід, соціальні допомоги, а також чисельність зайнятого та безробітного населення, рівень інфляції. Проте кореляційний аналіз показав, що останні два фактори виявились незначними, в результаті чого для подальшого аналізу були залишені такі фактори як заробітна плата, прибуток та змішаний дохід та соціальні допомоги.

Результати проведеного дослідження показали, що доходи населення України безпосередньо залежать від таких факторів як, заробітна плата, прибуток та змішаний дохід та соціальна допомога. Установлено, що рівняння регресії у цілому є статистично значимими, але коефіцієнти не є статистично значимими. Залежність Y від x_1 , x_2 , x_3 охарактеризована як дуже сильна. 99,9% зміни у доходах населення пояснюється зміною заробітної плати, прибутку та змішаного доходу та соціальної допомоги, а 0,1% - іншими факторами. Узагальнюючи зроблені висновки, можна оцінити якість побудованої моделі як відмінну і рекомендувати використовувати її для аналізу і прогнозування рівня доходів населення країни.

Також було побудовано модель впливу факторів на витрати населення, де кореляційний аналіз показав, що рівень інфляції виявився знов незначним фактором, в результаті чого для подальшого аналізу були залишені такі фактори як придбання товарів та послуг, поточні податки на доходи та майно.

Результати даного дослідження показали, що витрати населення України безпосередньо залежать від таких факторів як придбання товарів та послуг, поточні податки на доходи та майно. Установлено, що рівняння регресії у цілому є статистично значимими, перша змінна є статистично значимою, а ось друга змінна – ні. Залежність Y від x_1 , x_2 , x_3 охарактеризована як дуже сильна. 99,9% зміни у витратах населення пояснюється зміною придбання товарів та послуг, поточні податки на доходи та майно, а 0,1% - іншими факторами. Узагальнюючи зроблені висновки, можна оцінити якість побудованої моделі як відмінну і рекомендувати використовувати її для аналізу і прогнозування рівня доходів населення країни.

Підсумовуючи проведені дослідження варто відзначити, що витрати та доходи відіграють значну роль в житті як населення, так і держави, адже їх зміни впливають як на стан держави, так і на кожну людину окремо. Також можемо відмітити тенденцію до зростання доходів та витрат населення, де важливу роль відіграють певні розглянуті фактори, зміна яких одразу ж впливає на рівень даних категорій.

Список використаних джерел

1. Офіційна сторінка Державної служби статистики. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>